

Verslag bijeenkomst Nederlandse Sieralgenclub, 13/14 juni 2002

Deelnemers: Kees den Boer (alleen 14 juni), Wim van den Broeke, Ina Bultstra (alleen 13 juni), Peter Coesel, Mienke Doorman, Wim van Egmond, Ton Joosten (alleen 13 juni), Koos Meesters, Henk van der Meulen, Frans Roefs (alleen 13 juni), Henk Schulp en Rob Wellner.

De excursie op **13 juni** was voorbereid door Koos. Op het programma stonden bezoeken aan het Westbroekse Zoddengebied en enkele (nabijgelegen) trilveentjes bij Tienhoven.

Om ca 10.30 u werd per fiets gestart bij het NS-station Hollandsche Rading. De weersomstandigheden waren weliswaar aanzienlijk minder dan we van voorgaande jaren gewend waren, maar vielen — gelet op de voorspelling — toch nog alleszins mee. Het gebied van de Westbroekse Zodden, eigendom van Staatsbosbeheer, is enkele jaren geleden beter toegankelijk gemaakt via het Bert Bospad. Aan weerszijden van dit pad bevinden zich petgaten en trilveentjes.

De eerste monsters (met planktonnet) werden genomen uit een ca 5 jaar geleden gegraven petgat. Echte waterplanten waren hier nog nagenoeg afwezig, maar zoals we eervorig jaar bij Ankeveen konden ervaren, zou dit de aanwezigheid van een rijke sieralgenflora niet in de weg behoeven te staan.

Vervolgens werd een ondiep afgegraven perceel bezocht waar zich in een sompige plas-dras situatie een interessante vegetatie bleek te hebben ontwikkeld met veel Egelboterbloem, Moeras-vergeet-mij-nietje, Waterbies, Paddenrus en Knolrus, lokaal ook Moeraskartelblad en Stijve moerasweegbree. De bodem was over grote oppervlakten bedekt met een gesloten mat van een fijn vertakt kranswier, niet echt een geschikt substraat om uit te knijpen ter verkrijging van sieralgonsters. De meeste monsters werden dan ook verkregen door het opscheppen/opzuigen van algenaanslag op diverse soorten substraat.

Als volgend doel was door Koos een trilveentje geselecteerd. Het perceel, slechts toegankelijk via een wiebelplank over een sloot, bleek bij entree dermate slap van consistentie dat slechts enkelen van de groep zich waagden aan bemonstering. De centraal verzamelde monsters, vanuit een vegetatie met veel Veenmos, Waterdrieblad, Moeraskartelblad en Veenpluis, werden dan ook onder de groep verdeeld.

Een tweede, nabijgelegen trilveentje verkeerde in een wat verder verlandingsstadium (met veel Ronde zonnedaauw) en bleek qua toegankelijkheid voor geen der aanwezigen onoverkomelijke hindernissen te vormen. Het merendeel der monsters werd verzameld door het uitknijpen (op de nattere plekken) van Veenmos.

Na bezoek aan dit perceel werd op de aangrenzende legakker de meegenomen lunch genoten en vervolgens werd de wandeling over het Bert Bospad in zuidelijke richting voortgezet. Het monsterprogramma werd besloten met (planktonnet)monsters in enkele petgaten waarin een weelderige vegetatie van respectievelijk Krabbescheer en Stompbladig fonteinkruid.

Gelet op het reeds gevorderde tijdstip werd vervolgens besloten om het tweede deel van het geplande programma (trilveentjes Tienhoven) te schrappen en in een relaxed tempo terug te keren richting Hollandsche Rading (café).

Verslag bijeenkomst Nederlandse Sieralgclub, 13/14 juni 2002

Op **14 juni** werden de verzamelde monsters microscopisch onderzocht in één der practicumzalen op het Biologisch Centrum, UvA.

Verreweg het meest interessant bleken de monsters uit het sompige, ondiep afgegraven perceel. Zondermeer spectaculair waren de grote cel-aantallen van *Spirotaenia condensata*. Minder overvloedig, maar toch ook met vele cellen in elk preparaat aan te treffen, waren twee andere *Spirotaenia*-soorten: *Spirotaenia (Tortitaenia) obscura* en *Spirotaenia kirchneri* var. *erythropunctata*. Dergelijke rijke *Spirotaenia*-monsters heb ik niet eerder waargenomen! Daarnaast werden vele andere typisch mesotrafente soorten aangetroffen, waaronder enkele die vooral plegen te floreren in trilvenen, zoals *Cosmarium ochthodes*, *C. pachydermum* en *C. quadrum* (zie komend 'wetenschappelijk' verslag).

Vergeleken met boven besproken monsters waren die uit de trilveentjes en vooral die uit de petgaten nogal teleurstellend. De geringe soortendiversiteit, aangetroffen in de trilveentjes kan waarschijnlijk toegeschreven worden aan het feit dat de natuurlijke vegetatiesuccessie inmiddels het stadium van optimale sieralgontwikkeling gepasseerd is. Het milieu (nagenoeg gesloten Sphagnummat) is voor de meeste sieralgsoorten simpelweg te zuur en voedselarm geworden.

De aan het eind van de tocht bemonsterde plassen, met overvloedige (maar monotone) waterplantenontwikkeling worden wellicht gekenmerkt door een minder goede waterkwaliteit. Levend bewaarde monsters uit deze plassen gingen snel stinken en vertoonden massale bacterieontwikkeling, duidend op organische verontreiniging. Het aan het begin van de tocht bemonsterde petgat is mogelijk nog te jong om al een diverse sieralgflora te kunnen verwachten.

Geanimeerde discussies speelden zich overigens niet alleen af over de waarnemingen in de monsters, maar ook over de website, met name tussen Kees en Wim van Egmond. Kees is erin geslaagd onze site, die onverhoopt 'uit de lucht bleek geplukt', op een ander adres onder te brengen, namelijk www.desmids.nl en mede door de enthousiaste medewerking van Wim zijn er diverse veranderingen en aanvullingen te melden. Eenieder wordt dan ook opgeroepen om materiaal (waarnemingen, plannen, e.d.) voor de site aan te leveren, vrienden en magen in kennis te stellen van het bestaan van de site (bv door hem standaard in de 'signature' onder een eigen e-mailbericht op te nemen) en op z'n minst zelf de site regelmatig te bezoeken. Teneinde dit laatste aan te moedigen heeft Wim het idee 'sieralg van de maand' gelanceerd. In principe zal er elke maand een foto plus verhaaltje van een interessante sieralgsoort gepresenteerd worden. **BEZOEK DUS REGELMATIG ONZE SITE!**

Amsterdam, 21 juni 2002,
Peter Coesel